

PAULO COELHO

MAKTUB

FATI

BOTIMET TOENA

Libra të Paulo Coelho-s, në shqip
nga Shtëpia Botuese TOENA

- * *Alkimisti*
- * *Mali i pestë*
- * *Veronika vendos të vdesë*
- * *Djalli dhe zonjusha Prym*
- * *Pelegrini i Kompostelës*
- * *Manuali i luftëtarit të dritës*
- * *Njëmbëdhjetë minuta*
- * *Zahiri*
- * *Shtriga e Portobelos*
- * *Buzë lumit Piedra u ula dhe qava*
- * *Fitimtari është i vetëm*
- * *Brida*
- * *Alef*
- * *Shkelja e kurorës*
- * *Dorëshkrimi i gjetur në Akra*
- * *Spiunia*
- * *Hipi*
- * *Shigjetari*

PAULO COELHO

MAKTUB

Fati

Përktheu nga italishtja Erion Gjatolli

BOTIMET TOENA

Tiranë

Titulli në original: *Maktub*

Ky libër u botua sipas marrëveshjes me Sant Jordi Asociados
Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain.

www.santjordi-asociados.com

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Edona Marku Huqi

Redaktore: Besa Vila

Korrektore letrare: Majlinda Bami

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Mirjana Madhi

ISBN 9789928376855

© Paulo Coelho, 1994

<http://paulocoelhoblog.com>

© në shqip Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi
me asnjë lloj mjete apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim
të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

Email: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al>

Kushtuar Nhá Chica, Patricia Casé,
Edinho dhe Alcino Leite Neto.

O Mari, ngjizur pa mëkat,
lutu për ne që Ty të drejtohem.
Amin

Unë të lavdëroj, o Atë, Zot i qiellit dhe i tokës,
sepse ua fshehe këto të urtëve dhe të zgjuarve
dhe ua zbulove fëmijëve të vegjël.

Luka, 10, 21

Përpara se të fillojmë

“Maktub” nuk është një përmbledhje këshillash, por një shkëmbim përvojash.

Përmban më së shumti mësimet që kam marrë nga mentori im gjatë takimeve tona në njëmbëdhjetë vjet. Tekstet e tjera janë histori miqsh ose njerëzish që mund t’i kem takuar vetëm një herë, por që më kanë përcjellë një mesazh të paharrueshëm. Në fund, mund të dallohen edhe gjurmët e librave që kam lexuar dhe të historive që, ashtu si thotë jezuiti Anthony de Mello, i përkasin trashëgimisë shpirtërore të racës njerëzore.

Ky libër lindi nga një telefonatë e Alcino Leite Neto-s, asokohe drejtor i insertit “Ilustrada de la Folha” në Sao Paulo. Unë ndodhesha në Shtetet e Bashkuara dhe e pranova ofertën, edhe pse nuk e kisha fort të qartë se çfarë do të shkruaja. Ishte një

sfidë stimuluese dhe vendosa ta pranoj. Të jetosh është të marrësh përsipër edhe rreziqe.

Kur e kuptova angazhimin që kërkonte kjo punë, mendova të hiqja dorë. Mbi të gjitha isha në udhëtim për të promovuar librat e mi jashtë vendit dhe kjo përpjekje e përditshme u bë për mua një mundim i mirëfilltë. E megjithatë, të gjitha shenjat më thoshin të vazhdoja: një letër nga një lexues, një koment nga një mik, dikush që më tregonte pjesët e rubrikës që kishte prerë nga gazeta për t'i mbajtur gjithmonë me vete.

Pak nga pak, mësova të tregohesha objektiv dhe i drejtpërdrejtë. U detyrova të lexoja sërish libra që i kisha lënë mënjanë prej kohësh. Dhe kënaqësia që më sollën ishte e jashtëzakonshme.

Fillova t'u kushtoja më shumë vëmendje fjalëve të mjeshtrit tim si dhe të shihja çdo gjë që po ndodhte rreth meje si arsye për të shkruar "Maktubin". Dhe kjo solli tek unë një pasurim të brendshëm kaq të madh sa sot nuk pendohem asnjë çast për atë angazhim të përditshëm.

Për këtë vëllim kam zgjedhur tekste të botuara te "Folha" e Sao Paulos në periudhën 10 qershor 1993 deri më 11 qershor 1994. Ndërsa historitë për luftëtarin e dritës janë përmbledhur në "Manualin e luftëtarit të dritës".

Në parathënien e njërit prej librave të tij, Anthony de Mello shkruan: “Unë kam pasur vetëm detyrën e endësit. Për pambukun dhe fillin nuk kam meritë”.

As unë.

Paulo Coelho

Udhëtari është ulur në pyll, me një tufë shënimesh mbi gjunjë dhe po shikon një shtëpi të thjeshtë atypari. Është një vend ku ka qenë më parë me një grup miqsh, por asokohe kishte dalluar vetëm një ngjashmëri të vogullt midis stilit të asaj shtëpie dhe stilit të një arkitekti galician që kishte jetuar disa kohë më parë dhe nuk kishte shkelur ndonjëherë në atë vend.

Shtëpia ndodhet pranë Kabo Frios, në Rio-de-Zhanejro dhe është e ndërtuar e gjitha me copërina.

Në vitin 1899, pronari i parë i shtëpisë, Gabrieli, kishte parë në ëndërr një engjell që i thoshte: “Duhet të ndërtosh një shtëpi me copërina”.

Dhe kështu filloi të mbledhë copa të thyera tullash, pjatash, orendish dhe shishesh. “Çdo fragment shndërrohet në bukuri”, thoshte shpesh Gabrieli për punën që kishte nisur. Plot dyzet vjet vendasit e quajtën të marrë, por më pas disa turistë zbuluan shtëpinë e veçantë dhe Gabrielin e konsideruan gjeni.

Veçse, me të kaluar vala e risisë, shtëpia ra shpejt në harresë. Gabrieli e vazhdoi gjithsesi ndërtimin, derisa në moshën nëntëdhjetetrevjeçare vendosi copëzën e fundit të xhamit dhe vdiq.

Kalimtari ndez një cigare dhe tymos në heshtje. Sot mendja nuk i shkon më te ngjashmëria mes shtëpisë së Gabrielit dhe arkitekturës së Antoni Gaudí-t. Shikon copëzat me të cilën është ndërtuar dhe kalon ndër mend ekzistencën e vet. Edhe ajo, tek ai ashtu si te çdo njeri tjetër, është rezultat i gjithçkaje që i ka ndodhur në jetë. Janë fragmente që, në një moment të caktuar, fillojnë të marrin formë.

Dhe duke parë letrat që ka mbi gjunjë, kalimtari fillon të kujtojë të kaluarën e vet. Ka pjesë të jetës së tij, situata që i ka përjetuar, pjesë nga librat që i kanë mbetur të gdhendura në kujtesë, mësimet të mjeshtrit të tij, histori miqsh, përralla që ia kanë treguar. Dhe reflektime për epokën dhe ëndrrat e brezit të tij.

Ashtu si njeriu që pa një engjëll në ëndërr dhe e ndërtoi shtëpinë, që e ka tani përpara syve, kalimtari mundohet t'u japë një rend letrave që ka në dorë për të kuptuar konstruktin e vet shpirtëror. Kujton që në fëmijëri ka lexuar një libër të Malba Tahan-it me titull "Maktub" dhe pyet veten: "Mos vallë duhet të bëj edhe unë të njëjtën gjë?".

Thotë mjeshtri:
“Kur e ndiejmë se ka ardhur koha për ndryshim, në mënyrë të pandërgjegjshme fillojmë ta shikojmë nga e para filmin e të gjitha disfatave që kemi pësuar deri atëherë.

Dhe sigurisht, sa më shumë plakemi, aq më shumë rritet grumbulli i momenteve të vështira. Por në të njëjtën kohë, përvoja na ka pajisur me mjetet për të kapërcyer dështimet dhe për të gjetur rrugën për të bërë përpara. Duhet ta futim edhe atë kasetë në videoregjistruesin tonë mendor.

Nëse mjaftohemi duke parë vetëm kasetën e disfatave, do të mbetemi si të paralizuar, nëse shohim vetëm atë të përvojës, rrezikojmë të na duket vetja më të mençur nga sa jemi në të vërtetë.

Kemi nevojë për të dyja videokasetat”.

Imagjinoni një vemje. E kalon pjesën më të madhe të jetës duke parë zogjtë që fluturojnë nga poshtë dhe duke u indinjuar për fatin dhe tiparet e veta.

Mendon: “Unë jam krijesa më e përbuzshme, e shëmtuar, e neveritshme, e dënuar të zvarritem mbi tokë”.

Veçse një ditë, Natyra i kërkon të bëjë një fshikëz. Vemja është e tmerruar - nuk ka bërë ndonjëherë fshikëz. Mendon se i duhet të hapë varrin e vet dhe përgatitet të vdesë. Pavarësisht se është e indinjuar me jetën që ka bërë deri në atë ditë, përsëri i ankohet Zotit:

- Tani që, më në fund, u mësova, Perëndia po më heq edhe atë pak që më ka mbetur.

E dëshpëruar, mbyllet në një fshikëz dhe pret fundin.

Disa ditë më vonë e sheh veten të shndërruar në një flutur të mrekullueshme. Mund të fluturojë në qiell dhe njerëzit e admirojnë. Është e mahnitur nga kuptimi i jetës dhe nga planet e Perëndisë.

Një i huaj shkoi në manastirin e Shetës dhe
kërkoji të fliste me kryemurgun.

- Dua ta bëj jetën time më të mirë, - i tha, - por nuk
di të heq dorë nga mendimet mëkatore.

I pari i manastirit i tregoi të panjohurit se jashtë
frynte shumë erë dhe më pas i tha:

- Këtu brenda është shumë nxehtë. A mund të
marrësh pak erë atje jashtë dhe të na e sjellësh këtu,
për ta freskuar pak mjedisin?

- Është e pamundur, - u përgjigj i panjohuri.

- Po kaq e pamundur është edhe që të mos kesh
mendime që fyejnë Zotin, - tha kryemurgu. - Por nëse
ti i qëndron atyre tundimeve, nuk do të të sjellin asnjë
të ligë.

Thotë mjeshtri:
“Kur duhet të marrësh një vendim, është mirë ta marrësh pa drojë dhe të mirëpresësh edhe pasojat. Ta dish paraprakisht se çfarë pasojash do të jenë është e pamundur.

Arti i parashikimit të fatit ka lindur për të ndihmuar njerëzit, por jo për të paraprirë të ardhmen. Është këshilltar i mirë, por profeci e rreme.

‘U bëftë vullneti yt’, thotë lutja që na mësoi Jezusi. Kur ai vullnet na lejon të dallojmë një problem, na afron edhe zgjidhjen.

Nëse arti i parashikimit të fatit mund të paraprinte të ardhmen, të gjithë falltarët do të ishin të pasur, të martuar e të lumtur”.

Dishepulli iu afrua mjeshtrit.
- E kërkova ndriçimin për vite me radhë, -
tha. - Ndiej se jam afër dhe dua të di se cili është hapi
tjetër.

- Si e siguron jetesën? - e pyeti mjeshtri.

- Ende nuk kam mësuar ta siguroj vetë jetesën, më
ndihmojnë babai dhe nëna. Por këto janë vogëlsira.

- Hapi i ardhshëm për ty do të jetë të shohësh
diellin për gjysmë minute, - tha atëherë mjeshtri.

Dishepulli iu bind.

Me të kaluar gjysmë minute, mësuesi i kërkoi të
përshkruante fushat përreth.

- Nuk shoh gjë, shkëlqimi i diellit më ka turbulluar
shikimin, - u përgjigj dishepulli.

- Kush mjaftohet duke kërkuar dritën dhe ia
ngarkon të tjerëve përgjegjësitë e veta, nuk do ta gjejë
kurrë ndriçimin. Kush i mban sytë të ngulur te dielli,
përfundon i verbër, - ishte komenti i mjeshtrit.

Një burrë ecte në një luginë mes maleve
Pirenej kur takoi një bari të moshuar. E ndau
ushqimin me të dhe së bashku u ndalën të bisedojnë
gjatë për jetën.

Sipas burrit, nëse do të besonte në Zot, do t'i duhej
të pranonte se nuk ishte i lirë, sepse në atë mënyrë do
t'ia drejtonte Zoti secilin hap në jetë.

Atëherë, bariu e shoqëroi në buzë të një greminë
ku dëgjohej qartë edhe jehona e zhurmës më të lehtë.

- Këto faqe të thepisura janë jeta, ndërsa britma e
çdo njeriu është fati, - tha bariu. - Çdo gjë që bëjmë
do të përcillet deri në zemrën e Tij dhe në të njëjtën
mënyrë do të kthehet te ne.

Perëndia është jehona e veprimeve tona.

“Maktub” do të thotë “Është e shkruar”. Për Marabët ama, “Është e shkruar” nuk është përkthimi më besnik i mundshëm, sepse, paçka se gjithçka është me të vërtetë e shkruar, Zoti është i mëshirshëm dhe penën e bojën e Tij e ka vënë në punë veç për të na ndihmuar.

Kalimtari është në Nju-Jork. Ka pak që është zgjuar dhe është me vonesë për një takim. Kur më në fund arrin të dalë nga hoteli, zbulon se makinën ia ka bllokuar policia.

Kështu shkon me vonesë, dreka zgjat më shumë nga sa pritej dhe mendjen e ka te gjoba që me gjasa do t’i kushtojë shtrenjtë. Papritur i kujtohet kartëmonedha njëdollarëshe që gjeti një ditë më parë dhe hamendëson një lidhje të mbinatyrshme midis kartëmonedhës dhe asaj që kishte ndodhur në mëngjes. “Mos e mora atë kartëmonedhë përpara se ta gjente personi fatcaktuar për ta gjetur? Mos e hoqa atë dollar nga rruga e dikujt që kishte nevojë? Mos ndërhyra në diçka që ishte e shkruar?”

Atëherë ndien nevojën për ta hequr qafe kartëmonedhën. Në atë çast sheh një lypës të ulur në tokë dhe nxiton t’ia japë.

- Prit, - i thotë lypësi. - Unë jam poet dhe dua të të shpërblej me një poezi.

- Veç të jetë sa më e shkurtër, se e kam me nxitim,
- përgjigjet kalimtari.

- Nëse je gjallë, do të thotë se ende nuk ke arritur atje ku duhet të jesh, - ia ktheu lypësi.

Dishepulli i tha mjeshtrit:
- Gjithë ditën kam qenë i përhumbur në mendime që nuk duhet t'i kisha, duke dëshiruar gjëra që nuk duhet t'i lakmoja, duke thurur plane që nuk duhet t'i bëja.

Mjeshtri e ftoi dishepullin të bënin një shëtitje në pyllin atypari. Gjatë rrugës, i tregoi një bimë dhe e pyeti nëse e njihte.

- Është helmarinë, - u përgjigj dishepulli. - Të vret po t'ia hash gjethet.

- Ama, ata që thjesht e shohin nuk ka si t'i vrasë, - vërejti mjeshtri. - Ashtu edhe dëshirat e liga nuk mund të na bëjnë dëm nëse ne nuk i dorëzohemi joshjes së tyre.

Midis Francës dhe Spanjës ngrihet një vargmal, dhe në njërin prej maleve ndodhet një fshat i vogël i quajtur Argeles, nga ku nis një shteg që të çon teposhtë luginës.

Çdo pasdite, një burrë plak e zbret dhe e ngjit atë shteg.

Herën e parë që kalimtari kishte shkuar në Argeles nuk e kishte vënë re. Herën e dytë, ishte ndeshur me një burrë. Dhe më pas, sa herë kthehej, vinte re çdo herë nga një detaj të ri: veshjen, kapelën, bastunin, syzet.

Ende sot, duke e kthyer në mendje atë fshat, i kujtohet ai burrë plak - edhe pse ai vetë nuk e kupton.

Kalimtari pati mundësinë të fliste me të vetëm një herë.

- Në këto male të bukura, që na rrethojnë, jeton Zoti? - pyeti ajo me shaka.

- Zoti jeton në çdo vend ku e lënë të hyjë, - u përgjigj plaku.

Një mbrëmje, mjeshtri mblodhi dishepujt dhe u kërkoj të ndiznin një zjarr rreth të cilit të uleshin e të bisedonin.

- Rruga shpirtërore është si zjarri që digjet përpara nesh, - shpjegoi. - Nëse duam ta ndezim, duhet duruar bezdia e tymit që të rëndon frymëmarrjen dhe t'i loton sytë. Kështu rizbulohet besimi. Por me të ndezur zjarrin, tymi shpërndahet dhe flakët përdezin çdo gjë përreth, sjellin ngrohtësi dhe qetësi.

- Po sikur të na e ndizte dikush tjetër zjarrin? - pyeti një nga dishepujt. - Që ne t'i shmangeshim angarisë së tymit.

- Mund ta bëjë dikush tjetër, por ai do të ishte një mjeshër i rremë. Mund të sjellë zjarrin ku të dojë dhe ta shuajë sipas dëshirës; por nëse nuk ia mëson askujt si ta ndezë, një ditë mund t'i lërë të gjithë në errësirë.

Një grua vendosi të shpërngulej bashkë me tre fëmijët e saj në një fermë të vogël e të veçuar në Kanada.

Donte t'i përkushtohej tërësisht soditjes shpirtërore.

Në më pak se një vit ra në dashuri, u martua përsëri, iu përkushtua studimit të teknikave të meditimit të shenjtorëve, gjeti një shkollë për fëmijët, bëri miq dhe armiq, la pas dore pastrimin e dhëmbëve, vuajti një infeksion në dhëmballë, i dha makinës gjatë një stuhie dëbore, mësoi të rregullonte makinën, të shkrinte akullin e tubacioneve, të mbyllte muajin edhe me pak të ardhura, të jetonte me asistencë, të mos e përdorte ngrohjen, të qante nga dëshpërimi, të ndërtonte një kishëz, të bënte riparime në shtëpi, të lyente muret, të jepte kurse soditjeje.

- Dhe në fund kuptova se një jetë që i kushtohet lutjeve nuk nënkupton izolim. Dashuria e Perëndisë është e pamasë dhe duhet të ndahet me të tjerë, - tha ajo.

- Kur të fillosh rrugëtimin tënd, do të ndeshësh një derë me një mbishkrim, - shpjegon mjeshtri. - Pasi ta gjesh do të kthehesh tek unë dhe të më tregosh çfarë thotë.

Dishepulli i përkushtohet me mish e me shpirt kërkimit, derisa një ditë gjen derën dhe kthehet te mjeshtri.

- Në fillim të rrugëtimit tim shkruhej: “Është e pamundur”, - thotë.

- Ishte shkruar në mur apo në derë? - pyet mjeshtri.

- Në një derë, - përgjigjet dishepulli.

- Atëherë, shko, ule dorezën dhe hape derën.

Dishepulli bindet. Por duke qenë se mbishkrimi është i pikturuar mbi derë, lëvizi edhe ai. Dhe kur dera hapet, dishepulli nuk mundet ta shohë më - dhe bën përpara.